

Dagen då namnet skrevs

Berättelse

Det är sommar år 1252. Birger Jarl är vid vattnet. Här bygger man en ny stad. Staden ligger där sjön Mälaren möter havet.

Birger har mycket makt. Hans son Valdemar är kung. Men Valdemar är bara en pojke. Därför bestämmer Birger.

I dag skriver de ett viktigt brev. Brevet är till nunnor i ett kloster. Brevet säger: nunnorna behöver inte betala skatt.

En man skriver brevet för hand. Han skriver på latin. Han skriver på en bit skinn. Det kallas pergament.

Längst ner skriver han var brevet kommer ifrån. Han skriver ett namn. Namnet är "Stockholm".

Det är första gången någon skriver namnet Stockholm. Brevet finns kvar i dag. Det är mer än 770 år gammalt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en stad	en stor plats där många människor bor
ett vatten	här: en sjö och havet
makt	att kunna bestämma över andra
en kung	mannen som styr ett land
ett brev	text som man skickar till någon
ett kloster	ett hus där nunnor bor och ber
en nunna	en kvinna som lever för Gud i ett kloster
skatt	pengar man betalar till staten
pergament	torrt skinn som man skriver på

Läsförståelsefrågor

1. Vilket år händer detta?
 1. år 1252
 2. år 2000
 3. i dag
2. Var bygger man den nya staden?
 1. i en skog
 2. där Mälaren möter havet
 3. i ett berg
3. Vem har makten?
 1. Valdemar
 2. Birger Jarl
 3. nunnorna
4. Vad säger brevet till nunnorna?
 1. de måste flytta
 2. de behöver inte betala skatt
 3. de ska bygga ett hus
5. Vilket namn skriver mannen längst ner i brevet?

Facit

1. **a)** år 1252.
2. **b)** där Mälaren möter havet.
3. **b)** Birger Jarl (sonen Valdemar är bara en pojke).
4. **b)** de behöver inte betala skatt.
5. **Stockholm.**

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

A1-nivå (sfi-b). Texten är skriven i presens. Tema: en stad föds. Notisen: det är första gången namnet Stockholm finns skrivet (år 1252). Det exakta startåret för staden är osäkert, men brevet är säkert belagt. Öva gärna presens och frågeord (vem, var, vad).

Diskussionsfrågor

- Vilken stad bor du i nu? Vad heter den?

- Vet du hur gammal din stad är?
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en stad du tycker om.

Källor och faktagranskning

- Birger Jarl – Wikipedia (svenska/engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/Birger_Jarl
- SO-rummet: Birger jarl – <https://www.so-rummet.se/kategorier/birger-jarl>
- Populär Historia: Birger jarl – jarlen som byggde riket – <https://populärhistoria.se/sveriges-historia/kungar-drottningar/birger-jarl-jarlen-som-byggde-riket>
- Erikskrönikan (medeltida källa till grundandet av Stockholm)

Faktagranskad i juni 2026. Birger Magnusson (Birger Jarl) föddes omkring 1210, troligen i Bjälbo i Östergötland, och dog den 21 oktober 1266 i Jälbolung i Västergötland. Han var jarl och Sveriges verkliga makthavare cirka 1248–1266, men blev aldrig kung. Hans son Valdemar blev kung 1250 och Birger styrde som förmyndare/regent. Han knyts traditionellt till grundandet av Stockholm (omkring 1250; första skriftliga omnämmandet 1252) och till de så kallade fridslagarna (hemfrid, kvinnofrid, kyrkofrid, tingsfrid). Han ledde också ett korståg som befäste svenskt inflytande i Finland. Osäkerheter: exakt födelseår och födelseort är inte säkert belagda; uppgiften att han "grundade" Stockholm bygger till stor del på Erikskrönikan och är delvis legend. Han är begravd i Varnhems klosterkyrka i Västergötland.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.